אבייי מעמיד את הברייתא כדעת רבי שאמר בברייתא, שהמקדיש בהמה לפסח, והמנה עוד אנשים על הפסח, המעות שנתנו לו כדי להזמנות על הפסח, חולין הם. ומבאר אביי שניתן לפרש את דברי רבי בשני אופנים: א. רבי אושעיא פירש, שקדושת הפסח מוגבלת היא, ושונה מקדושת שאר הקרבנות, שהפסח אף לאחר שהוקדש, ניתן לחלל עליו את קדושת המעות. ב. אביי עצמו פירש, שהמקדיש מעות כדי להזמנות בהם על הפסח, מקדישם על מנת שכשיתנם לבעל הפסח, יהיו חולין. ומבאר אביי, ששני דרכים אלו בביאור דברי רבי תלויים בפירוש המשנה בתמורה (ל:), שאמרה, שאם נתן לזונה בשכרה בהמה שקדושה למזבח, אין הבהמה נאסרת לקרבן משום איסור אתנן זונה, ומבואר בברייתא שם שלומדים כן מפסוק, ומשמע שלולי הפסוק היינו אוסרים את הבהמה. וקשה, כיצד יכול הוא לאסור את הבהמה, הרי בהמה זו כיון שהקדישה אינה שלו, ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וישנם שני אופנים לתרץ קושיא זו, וביאור דברי רבי תלוי בשני אופנים אלו.

אָמַר אַבַּיֵי, אִי לָאו דְּאוֹקְמֵיהּ – אם לא שהעמיד **רַבִּי אוֹשַׁעְיָא לְהַהִיא** – לאותה משנה בתמורה (שם), **בְּמְמַנֶּה זוֹנָה עַל פִּסְחוֹ** בשכרה, ועל זה אמרה המשנה שאין הבהמה נאסרת משום אתנן זונה, ומה שמשמע בברייתא שלולי שהיינו לומדים זאת מפסוק היינו אוסרים את הבהמה, כדעת **רַבִּי הִיא**, שאומר שהמקדיש בהמה לפסח, המעות שנותנים לו כדי להזמנות על הפסח חולין הם, שסובר רבי אושעיא, שטעמו של רבי הוא משום שקרבן פסח ממון בעלים הוא, שהמקדיש את הפסח, משייר בקדושתו ואינו מקדישו לגמרי), ומשום כך לולא הפסוק היינו סבורים שיכול הוא לאסרו משום אתנן זונה, אם לא היה רבי אושעיא אומר כן, **הָוֶה מוֹקְמִינָא לֵיהּ לְהַהִיא** – הייתי אני מעמיד את אותה משנה בתמורה **בְּכַל קָדָשִׁים קַלִּים**, **וְהֵייתֵי** אומר שמשנה זו הולכת **אַלִּיבָּא** – בשיטתו **דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דְּאָמַר** (ב"ק יב:) **שְׁקָדָשִׁים קַלִּים מִמּוֹן בְּעָלִים הוּא**, ולכן לולא הפסוק היינו סבורים שהם נאסרים כשהם ניתנים באתנן. **אֲבָל** לא הייתי מעמיד את משנה זו בשיטת רבי, משום שהייתי אומר שרבי סובר **שְׁבְּפֶסַח** עצמו **לֹא מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** – אין אדם מותיר בקדושתו אלא הוא מקדישו לגמרי, ומה שאמר רבי שהמעות הניתנים כדי להזמנות על הפסח חולין הם, הוא משום שסובר רבי, **שִׁבְמָעוֹת** שאדם מפריש כדי להזמנות בהם על הפסח, **וַדַּאי מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** בקדושתם ואינו מקדישם לגמרי, **דְּמֵעִיקָּרָא כִּי מַפְרִישׁ לְהוּ אַדַּעְתָּא דְּהָכִי מַפְרִישׁ לְהוּ** – שמתחילה כשהוא מפרישם, הוא מפרישם על דעת כן שיוכל ליתן אותם בתורת חולין לבעל הפסח, ויוכל בעל הפסח להשתמש בהם לצרכיו.

וְאַמַּאי קָא – הברייתא שבסוגייתנו שאמרה שהמעות שקיבל בעל הפסח תמורת המינוי חולין הם, בשיטת **רַבִּי הִיא, וּמְשׁוּם הָכִי הָכָא עוֹת שֶׁבָּיְדוֹ חוּלִּין, (דִּבְפֶסַח לֹא מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ) (ובמעות) [דִּבְמָעוֹת]** סובר רבי, **שׁוַדַּאי מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** – האדם המקדיש את המעות מותיר בקדושתם, ונותנם לבעל הפסח בתורת חולין, דהיינו שהוא נותן לבעל הפסח מעות של חולין במתנה ובעל הפסח נותן לו את חלקו בפסח במתנה. **וְאילו הָהִיא** – אותה משנה בתמורה **דְּקָא מוֹקֵי לָהּ** [–שהעמיד אותה] **רַבִּי אוֹשַׁעְיָא כְּרַבִּי, לֹא מוֹקְמִינָא לֵיהּ אֲנָא** – לא הייתי מעמידה **כְּרַבִּי**, כיון **דִּבְפֶסַח לֹא מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** עצמו **לֹא מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** – אין אדם משייר בקדושתו, וכיון שהקדישו אינו שלו ואינו יכול לאסרו באתנן זונה, ואף לולא הפסוק היינו יודעים שלא חל עליו איסור אתנן **(וְבָמָעוֹת מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ דְּמֵעִיקָּרָא כִּי מַפְרִישׁ לְהוּ אַדַּעְתָּא דְּהָכִי מַפְרִישׁ לְהוּ)**, ולכן הייתי מעמידה כרבי יוסי הגלילי, שסובר שקדשים קלים ממון בעלים הם, ולכן היינו סבורים לומר שכיון שנתנה לזונה בשכרה הרי הוא אוסר אותה באיסור אתנן. **וְאולם הָא** – הברייתא שבסוגייתנו שאמרה שהמעות הניתנים כדי להזמנות על הפסח חולין הם, **לֵיבָּא לְאוֹקְמֵי** – לא ניתן להעמידה **כְּרַבִּי יוֹסֵי** הגלילי, ולפרש שהטעם שהמעות חולין הם, הוא משום שלדעת רבי יוסי כל קדשים קלים אינם ממון הקדש, אלא ממון בעלים, ולכך המעות שניתנים תמורתם שייבים לבעלים, **דְּהָא תָּנֵי בָּהּ** – שהרי נאמר בברייתא, **וְהַמּוֹכֵר עוֹלָתוֹ וּשְׁלָמָיו לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם**, והרי לדעת רבי יוסי הגלילי, אדם יכול למכור את שלמיו, מאחר שקדשים קלים ממון בעלים הם.

מסיים אביי את דבריו: **וְהַשְׁתָּא דְּאוֹקְמֵיהּ** – ועתה שהעמיד **רַבִּי אוֹשַׁעְיָא לְהַהִיא** – את אותה משנה בתמורה, **בְּמְמַנֶּה זוֹנָה עַל פִּסְחוֹ** בשכרה, **וְאמר** שברייתא זו שהצריכה פסוק לכך כדעת **רַבִּי הִיא, שָׁמַע מִינָּהּ** – מוכח מכך, **דְּכְבָרָא לֵיהּ** – שסובר רבי אושעיא בדעת רבי, **שֶׁאֲפִילּוּ בְּפִסְחוֹ מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ** בקדושתו, ואינו מקדישו לגמרי, כדי שכשימנה אחרים על פסחו ויתנו לו מעות שהוקדשו, יוכל להתפיס את קדושת המעות על פסחו והמעות יהיו חולין. ולפי זה בודאי שאפשר לתרץ שמה ששנינו בברייתא בסוגייתנו שהמעות שבידו חולין הם כשיטת רבי היא, שהרי לשיטתו אדם מותיר בין בקדושת המעות ובין בקדושת הפסח, ושוב אין להקשות כיצד המעות יוצאות לחולין.

הגמרא מביאה את המשנה בתמורה שעליה דיבר רבי אושעיא. מבררת הגמרא: **מַאי הִיא דְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָא** – מהי המשנה שעליה דיבר רבי אושעיא. מבארת הגמרא: **דְּתָנַן** (תמורה ל:), **נָתַן לָהּ** [–לזונה] בהמות שהם **מוּקְדָּשִׁין** למזבח **בְּאָתְנָנָהּ** – בשכרה, **חַיָּיבִין** **מוּתָּרִין** להקריבם על המזבח, שאין איסור אתנן זונה חל עליהם, ואם נתן לה **עוֹפוֹת דְּחוּלִּין, חַיָּיבִין** **אֲסוּרִין** להקרבה. מבארת המשנה: **שֶׁבְּאמת הָיָה** לנו להתיר את העופות **בַּדִּין** – בקל וחומר, **וּמָה אִם** הבהמות **הַמּוּקְדָּשִׁים** שהם חמורים **שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן, אֵין** איסור **אֶתְנָן וְאיסור** **מְחִיר** כלב **חָל עֲלֵיהֶן, עוֹפוֹת** שהם קלים יותר מבהמות המוקדשין, **שֶׁאֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן** מלהקדישם למזבח, **אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵין** איסור **אֶתְנָן וּמְחִיר כלב חָל עֲלֵיהֶן, תַּלְמוּד לוֹמַר** (דברים כג יט) "לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב וגו' **לְכָל נֶדֶר**", ותיבת 'כל' ריבוי הוא, **ובא לְרַבּוֹת אֶת הָעוֹפוֹת**, שיחולו עליהם איסורים אלו.

ושאלו על כך בברייתא (שם): מאחר שעופות נפסלים באתנן ומחיר כלב, אם כן יש ללמוד מהם קַל וָחוֹמֶר לִבהמות המוּקְדָּשִׁין שיאסרו אף הם באתנן ומחיר, **שֶׁמַּעֲתָּה מָה עוֹפוֹת** שהם קלים **שֶׁאֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן, אֶתְנָן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן**, בהמות המוּקְדָּשִׁין שהם חמורים יותר מעופות **שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן, וכי אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶתְנָן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן**. משיבה הברייתא: **תַּלְמוּד לוֹמַר לְכָל נֶדֶר**, שמשמעו הוא, **פָּרֵט לְנָדוּר** – להוציא את מה שהיה מוקדש כבר מקודם לכן, שאם נתנה באתנן זונה שאין חל עליו האיסור.

ומקשה הגמרא (שם) על זה: **אֶלָּא** מבואר מדברי הברייתא **דְּתַנְיָא** – שהטעם שקדשים לא חל עליהם איסור אתנן, הוא משום **דִּכְתַב רַחֲמָנָא** – שכתבה התורה 'לכל נֶדֶר', **הָא לָאו הָכִי** – אבל בלא דרשה זו, **הָוֶה אָמִינָא** – הייתי אומר שאף **מוּקְדָּשִׁים חָל אִיסּוּר אֶתְנָן עֲלֵיהֶן, וְקשה, הָא** – הרי **אֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ**, וכיון שהקדישם אינם שלו, ואיך יכול הוא לאסרם. **וְאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא**, שהמשנה מדברת **בְּמְמַנֶּה זוֹנָה עַל פִּסְחוֹ**, ומשנה זו כדעת **רַבִּי הִיא**, שסובר שאדם משייר בפסחו ואינו מקדישו לגמרי, והרי הוא ממונו ועל כן היינו סבורים שיכול הוא לאסרו, והוצרך הכתוב להשמיענו שאינו נאסר.

עתה הגמרא מביאה את דברי רבי לגבי פסח. מבררת הגמרא: **מַאי רַבִּי** – היכן מצינו שאמר רבי שפסח ממון הבעלים הוא. משיבה הגמרא: **דְּתַנְיָא**, נאמר בקרבן פסח (שמות יב ד) "**וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל בֵּיתוֹ**" וגו', ופסוק זה נדרש כך, "אם ימעט הבית מהיות משה", שימעט ביתו ולא יהיו לו די מעות לצרכי השה, כלומר לקנות בהם את צרכי הפסח, אזי "מהיות משה", **הַחַייהוּ מֹשֶׁה**, כלומר, המצא לו חיותו משה זה, דהיינו שימנה את שכנו עמו, ובמעות שיתן לו שכנו יקנה את צרכי הפסח. אמנם דין זה הוא רק כשביתו התמעט **מִכְּדֵי אֲכִילָה** – מצרכי אכילת הפסח, שאם אין לו די מעות לקנות צרכי אכילת הפסח, יכול להשתמש בדמי השה לצרכים אלו, **וְלֹא** כשהתמעט **מִכְּדֵי מָקָח** – שחסר לו מעות לעשות בהם סחורה, שלכך אינו רשאי להשתמש בדמי השה, זו דעת חכמים. **וְרַבִּי אוֹמֵר**, שיכול ליקח מדמי השה **אַף** אם נתמעט ביתו **מִכְּדֵי מָקָח, שֶׁאִם אֵין לוֹ**

המשך בעמוד קנז

מעות ליקח בהם דבר לעשות בו סחורה, מְמַנֶּה אַחֵר עָמּוֹ עַל פִּסְחוֹ וְעַל חֲגִיגָתוֹ, וּמָעוֹת שֶׁבְּיָדוֹ חוּלִּין הֵם, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִקְדִּישׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פִּסְחֵיהֶן, שיוכלו למכרם ויהיו המעות שלהם להשתמש בהם לכל צרכיהם.

אומרת הגמרא, רַבָּה וְרַבִּי זֵירָא נחלקו בביאור מחלוקת רבי וחכמים, חַד – אחד מהם אָמַר, בְּעֵצִים לְצָלְיָתוֹ של הפסח, כּוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי – לא נחלקו רבי וחכמים, שאף חכמים מודים שיכול לקנותם במעות אלו, דְּכֵינָן דְּתַקָּנָתָא דְּפִסְחָא הוּא – שכיון שהעצים נצרכים לתיקון והכשרת הפסח, כְּגוּפָא דְּפִסְחָא דָּמֵי – הרי הם כפסח עצמו, ואפשר לקנותם ממעות הפסח. כִּי פְּלִיגִי – ונחלקו רק בְּקניית מַצָּה וּמָרוֹר במעות אלו, דְּרַבָּנַן סָבְרִי, דְּהָא – שאכילת מצה ומרור, אֲכִילָה אַחֲרִיתִי [–אחרת] הִיא, שאינה חלק מאכילת הפסח, ולכן אסור לקנותם ממעות הפסח, וְרַבִּי סָבַר, כֵּיוָן דְּהֶכְשֵׁירוֹ דְּפִסְחָא הוּא כיון שאף מצות ומרור הם מצרכי אכילת הפסח, כְּגוּפָא דְּפִסְחָא דָּמֵי – הרי הם כפסח עצמו. וְחַד – ואחד מהם אָמַר, בְּמַצָּה וּמָרוֹר נַמִּי כּוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי – שאף במצה ומרור לא נחלקו רבי וחכמים, וכולם מודים שיכול לקנותם ממעות הפסח, דְּכְתִיב – שנאמר בפסח (במדבר ט יא) עַל מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ, הרי שאף המצה והמרור הם מצרכי אכילת הפסח, וודאי יכול לקנותם ממעות הפסח, דְּכֵינָן דְּמַכְשְׁרִינְהוּ דְּפִסְחָא גִּינְהוּ [–הם], כְּפִסְחָא דָּמֵי – הרי הם כפסח עצמו. כִּי פְּלִיגִי – ונחלקו רק אם מותר לקנות במעות דברים שאינם מצרכי הפסח כלל, כגון לִיקַּח בּוֹ חָלוּק, וְלִיקַּח בּוֹ טַלִּית, דְּרַבָּנַן סָבְרִי 'אם ימעט הבית מִחְיוֹת מִשֶּׁה' אָמַר רַחֲמָנָא, והוא נדרש שאם ימעט ביתך מצרכי השה, אזי הַחֲייֵהוּ לַשֶּׂה, על ידי שתמנה עוד מנויים על הפסח, ובדמים שתקבל מהם תוכל להשתמש לצרכי הפסח, אבל לשאר צרכיך אין אתה יכול להשתמש בהם. וְרַבִּי סָבַר, שהוא נדרש כך, שאם ימעט ביתך ואין לך את כל צרכיך, אזי הַחֲיֵה את עַצְמְךָ מִמעות השֶׂה, שאף דבר שאינו נצרך כלל לפסח, יכול אתה ליקח במעות אלו.

הגמרא מבארת כיצד סבר אביי לפרש את דברי רבי. שואלת הגמרא: וְלְאַבַּיֵי דְּאָמַר, דְּאִי לָאו דְּאוֹקְמַהּ – שאם לא שהעמיד רַבִּי אוֹשַׁעְיָא לְהָהִיא – לאותה משנה בתמורה בְּמַמָּנֶּה וּוֹנֶה עַל פִּסְחוֹ, וְרַבִּי הִיא, חֲוֵי מוֹקְמִינַן לָהּ – הייתי מעמיד אותה בְּכל הַקָּדָשִׁים כֻּלָּם, וְאַלִּיבָּא – ובשיטתו דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, דְּאָמַר קָדָשִׁים [כֻּלָּם] מְמוֹן בָּעֲלִים הוּא, אֲבָל לא הייתי מעמיד את המשנה בפסח וכרבי, כיון שהייתי סבור בדעת רבי שבְּפֶסַח עצמו לֹא מְשַׁיֵּיר אִינִישׁ – אין אדם מותיר בו חלק שאינו מקדישו, ורק במעות הפסח אדם משייר, יש להקשות על דבריו, הָא קָתָנֵי בְּהָדְיָא – הרי נאמר בפירוש בדברי רבי, שהטעם שיכול להשתמש בדמי הפסח הוא משום שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִקְדִּישׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פִּסְחֵיהֶן, והרי מבואר בדברי רבי שאדם משייר אף בקדושת הפסח עצמו. מתרצת הגמרא: אִימָא – אביי סבר שדברי הברייתא משובשים הם, וכך יש לומר בדברי רבי, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִקְדִּישׁוּ יִשְׂרָאֵל מְעוֹת פִּסְחֵיהֶן, דהיינו שהקדישו את מעותיהם על מנת שיוכלו ליתנם בתורת חולין למי שימנה אותם על פסחו, ויתנום במתנה למי שימנה אותם על פסחו. אבל הפסח עצמו, אין הבעלים משאירים בו חלק שאינם מקדישים אותו.

משנה

מבואר במשנה לעיל (סא.) שפסח שנשחט לשם טמאים, פסול הוא, משום שהם אינם ראויים לאכלו, ונאמר (שמות יב ד) 'אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֻסּוּ עַל הַשֶּׂה', ולמדנו מפסוק זה שצריך לשחוט את הפסח לשם אוכליו. ועתה מבארת המשנה, שטמאים שיטהרו בערב ויהיו ראויים לאכול את הפסח, ניתן לשחוט עליהם את הפסח אף שבשעת השחיטה עדיין טמאים הם.

הרואה שתי ראיות של זיבה, הרי הוא טמא עד שיעברו עליו שבעה ימים שלא יראה בהם זוב, וביום השביעי טובל במים, ולכשיעריב השמש נטהר מטומאתו ומותר לאכול בקדשים. אבל אם ראה שלש ראיות של זיבה, צריך הוא להביא קרבנות ביום השמיני, ורק אז מותר לו לאכול קדשים.

זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת, שׁוֹחֲטִין עָלָיו את הפסח, אם חל ערב הפסח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי לטהרתו, ואף שאינו נטהר עד שיעריב שמשו, ובשעת השחיטה עדיין אסור הוא באכילת קדשים, מכל מקום הרי בלילה יוכל לאכול מהפסח. ואם רָאָה שָׁלֹשׁ ראיות של זיבה, שׁוֹחֲטִין עָלָיו אם חל ערב הפסח בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁלּוֹ, אבל אם חל ערב פסח בשביעי שלו, אין שוחטים עליו, כיון שעד שיביא את קרבנותיו בשמיני, אסור לו לאכול בקדשים. אולם ביום השמיני שוחטים עליו אף אם עדיין לא הביא את קרבנותיו, ויקריב את קרבנותיו אחר הקרבת הפסח ואזי יוכל לאכלו בלילה.

נדה, אחר שעוברים שבעה ימים מתחילת ראייתה, יכולה לטבול ולהיטהר. ואם ראתה דם באחד עשר יום שאחר ימי נדתה, אם ראתה יום אחד או שנים, הרי היא זבה קטנה ודינה הוא ששומרת יום כנגד יום, כלומר שסופרת היא רק יום אחד למחרת היום שראתה בו, וטובלת באותו יום, וטהורה בערב. ואם ראתה שלשה ימים רצופים, הרי היא זבה גדולה, ודינה הוא שצריכה לספור שבעה ימים נקיים בלא ראיית דם, וטובלת ביום השביעי וטהורה בערב, וביום השמיני, צריכה להביא קרבנות.

שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשֵּׁנִי שֶׁלָּהּ – ביום השני מתחילת ראייתה, וכן אם רָאֲתָה שְׁנֵי יָמִים, שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁלִישִׁי – ביום השלישי מתחילת ראייתה, משום שיכולות הן לאכול מהפסח בערב. וְהַזָּבָה שראתה שלש ראיות שצריכה לספור שבעה נקיים ולהביא קרבנות ביום השמיני, שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לטהרתה.

גמרא

הגמרא דנה אם אפשר להקריב פסח בשביל טמא שרץ: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, שׁוֹחֲטִין את הפסח וְזוֹרְקִין את דמו, עַל טָבוּל יוֹם – טמא שטבל לטומאתו, ויהיה טהור בערב, וּמְחוּסַּר כִּפּוּרִים – טמא שנטהר ועדיין לא הביא קרבנות כדי להתירו לאכול בקדשים,

וְאֵין שׁוֹחֲטִין את הפסח וְזוֹרְקִין את דמו עַל טְמֵא שֶׁרֶץ קודם שטבל. וְעוֹלָא אָמַר, אַף שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ, משום שיכול לטבול ולאכול מהפסח בערב.

הגמרא מבארת את טעמו של רב שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. שואלת הגמרא: לְרַב שאמר שאין שוחטין את הפסח על טמא שרץ, קשה, מַאי שְׁנָא טְבוּל יוֹם ששוחטים עליו כיון דַּחֲזֵי לְאוּרְתָּא – שראוי הוא לאכול מהפסח בערב, הרי טְמֵא שֶׁרֶץ נַמִּי חֲזֵי לְאוּרְתָּא – גם כן ראוי הוא לאכול מהפסח בערב, שיכול לטבול, ואז יהיה מותר לו לאכול מהפסח בערב. משיבה הגמרא: טמא שרץ הרי הוא מְחוּסַּר טְבִילָה לטהרתו, ולכן הוא נחשב כמי שאינו יכול לאכול מהפסח.

מקשה הגמרא: טְבוּל יוֹם נַמִּי הרי הוא מְחוּסַּר לטהרתו הָעֶרֶב שֶׁמֶשׁ, כלומר שאינו נטהר עד שיהיה לילה, ואף על פי כן שוחטין עליו, ואם כן חוזרת השאלה, במה שונה הוא מטמא שרץ. מתרצת הגמרא: טבול יום אינו מחוסר מעשה לטהרתו, שכן שֶׁמֶשׁ מְמַילָּא עֲרֶבָא – השמש מעצמה היא שוקעת, ואינו צריך לעשות כלום כדי שיהיה מותר לו לאכול מהפסח בערב, אבל טמא שרץ, צריך הוא לעשות מעשה כדי שיהיה מותר לו לאכול מהפסח בערב, שהרי צריך הוא לטבול כדי להטהר.

מקשה הגמרא: איך יתכן לומר שכל מי שצריך לעשות מעשה כדי שיוכל לאכול מהפסח בערב, אין שוחטים עליו, והרי מְחוּסַּר כִּפּוּרִים נַמִּי צריך לעשות מעשה כדי שיוכל לאכול מהפסח, דְּתָנֵא – שהרי מְחוּסַּר כִּפָּרָה הוא, וצריך להביא את קרבנותיו כדי שיוכל לאכול בקדשים, ואף על פי כן אמר רב ששוחטים עליו את הפסח. מתרצת הגמרא: מה שאמר רב ששוחטים על מחוסר כיפורים, הוא רק כְּשֶׁקִּנְּחוּ [–שני הציפורים שהוא צריך להקריב] בְּיָדוֹ, כלומר שהוא מזומן להקריבם, שכיון שהוא מזומן לשוחטם, אין זה נחשב שהוא מחוסר מעשה לטהרתו.

מקשה הגמרא: אם מה שמזומן בידו לתקן את עצמו שיוכל לאכול מהפסח בערב, מועיל שיוכלו לשחוט עליו את הפסח, אם כן קשה, שְׁמֵא שֶׁרֶץ נַמִּי חֲרֵי מְקֻוֶּה לְפָנָיו, ומזומן לטבול בו, ומדוע אין שוחטים עליו. מתרצת הגמרא: באמת מדאורייתא אף טמא שרץ כיון שיכול הוא לאכול את הפסח בערב, שוחטים עליו, אלא חכמים גזרו שלא ישחטו עליו, משום שחששו דִּילְמָא פָּשַׁע – שמא יפשע ולא יטבול].

מקשה הגמרא: אִי הָכִי – אם כן, שחששו חכמים לפשיעה, מְחוּסַּר כִּפּוּרִים נַמִּי יש לחשוש דִּילְמָא פָּשַׁע – שמא יפשע ולא יקריב את קרבנותיו, ומדוע לא גזרו חכמים שלא ישחטו עליו. מתרצת הגמרא: אכן אף במחוסר כיפורים יש לחשוש שמא יפשע ולא יקריב את קרבנותיו, ומה שאמר רב ששוחטים על מחוסר כפרה, הוא רק בְּגוֹן דְּמַסְרִיגָה – שמסר את קרבנותיו לְבֵית דִּין של כהנים, שאז אין לחשוש שמא יפשעו הכהנים ולא יקריבום, וּכְדְרַב שְׁמַעְיָה, דְּאָמַר, שטמא שהיה צריך להקריב קרבנות כדי להתירו לאכול קדשים, אם נתן את מעותיו בקופה שהיתה בעזרה שהיה רשום עליה 'קינין', ומחוסרי כפרה היו נותנים שם מעות, והכהנים היו לוקחים באותם מעות קינים ומקריבים עבורם, יכול הוא לאכול קדשים בערב של אותו יום, שחֲזָקָה היא שאין בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים עוֹמְדִין מִשָּׁם [–מהעזרה], עַד שֶׁיִּכְלוּ כל הַמָּעוֹת שֶׁבַּשּׁוֹפָרוֹת – בקופות שהיו בעזרה, שהיו עשויות בצורת שופרות, כדי שלא יבואו מחוסרי כפרה שנתנו שם מעות, לאכול קדשים קודם שהקריבו עבורם את קרבנותיהם. וכמו כן כאן, במחוסר כיפורים בערב פסח, כיון שמסר את קרבנותיו לבית דין של כהנים, אין לחוש שלא יקריבום, ומשום כך לא גזרו חכמים שלא יוכלו לשחוט עליו את הפסח.

מקשה הגמרא: וְכי ניתן לומר שלְרַב מְדַאוֹרַייְתָא טמא שרץ מִיחֲזֵא חֲזֵי – ראוי הוא שישחטו עבורו את הפסח, וְרַבָּנַן הוּא דְּגָזְרוּ בֵּיהּ – ורק חכמים הם שגזרו בו שלא ישחטו עבורו שמא יפשע, (אלמה) [וְהָא] – והרי אָמַר רַב (לעיל פ.), שאם היו כל ישראל מחציתם טהורים ומחציתם טמאים, מְטַמְּאִין אֶחָד מֵהֶן בְּשֶׁרֶץ, כדי שיהיו רובם טמאים, ויעשו כולם את הפסח בטומאה, ואם סבר רב בטמא שרץ שמדאורייתא ראוי הוא שישחטו את הפסח עבורו, אם כן אף אם יטמאו אחד מהם בשרץ, עדיין לא יהיה רוב שאי אפשר להקריב עבורם בטהרה, ומוכח שסובר רב, שטמא שרץ אף מדאורייתא אין שוחטים עליו את הפסח.

מתרצת הגמרא: אֶלָּא יש לומר, שלְרַב, טמא שרץ מִדְּאוֹרַייְתָא נַמִּי לֹא חֲזֵי – אינו ראוי שישחטו עבורו את הפסח, ודין זה נלמד מִדִּכְתִיב – ממה שנאמר בפסח שני (במדבר ט י–יא) 'אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ וגו' וְעָשָׂה פֶּסַח לַה' בְּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם', וּמִי לֹא עָסְקִינַן – וכי אין מדובר בפסוק גם בטמא מת שָׁחָל יום הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּעֶרֶב הַפֶּסַח, דְּהַיְינוּ – שדינו שוה לְטוּמְאַת שֶׁרֶץ, ששניהם דינם הוא שטובלים וטהורים בערב, וְאף על פי כן אָמַר רַחֲמָנָא – אמרה תורה דִּינְדְחֵי – שידחה ויעשה פסח שני. וְכי תֵּימָא מַמַּאי דְּהָכִי – ואם תאמר, מנין לנו שהפסוק מדבר גם בטמא מת שחל שביעי שלו בערב פסח, שמא הפסוק אינו מדבר אלא בטמא מת שעדיין לא הגיע היום השביעי שלו שאינו נטהר בערב, יש לומר שרב סָבַר לָהּ [–סובר] כְּרַבִּי יִצְחָק, דְּאָמַר (סוכה כה:), שהאנשים האלו טְמֵאֵי מֵת מִצְוָה הָיוּ, שֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁלָּהֶן לִהְיוֹת בְּעֶרֶב הַפֶּסַח, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט ו) 'וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא', ומדויק מהפסוק, שרק 'בַּיּוֹם הַהוּא' הוּא דְּאֵינָן יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת את הפסח, אֲבָל לְמָחָר יְכוֹלִין הם לַעֲשׂוֹת, ומוכח שביום השביעי לטומאתם היו, ובלילה כבר היו טהורים ויכלו לאכול מהפסח, וְאף על פי כן אָמַר רַחֲמָנָא – אמרה התורה דִּינְדְחוּ – שידחו לעשות פסח שני, ומוכח שאף טמא שיכול להיטהר ולאכול מהפסח בערב, אין שוחטים עליו את הפסח.

הגמרא מקשה ממשנתנו על דעת רב שאין שוחטים את הפסח על טמא שרץ: תְּנַן – שנינו במשנתנו, זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת, שטובל ביום השביעי ומותר באכילת קדשים בערב, שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי, ומבררת הגמרא: מַאי לָאו – האם אין כוונת המשנה ששוחטים עליו בשביעי שלו, אף באופן דְּלֹא טָבִיל – שלא טבל לפני הקרבת הפסח, כיון שיכול לטבול ולאכול בערב, וּשְׁמַע מִינָּהּ – ומוכח מכאן, שׁשׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ על אף שמחוסר טבילה הוא, כיון שיכול לטבול ולאכול בערב. דוחה הגמרא: לֹא – אין המשנה מדברת בזב שלא טבל, אלא בזב דְּטָבִיל – שטבל לפני שחיטת הפסח, אבל אם לא טבל, אין שוחטים עליו, וכמו כן טמא שרץ שלא טבל גם כן אין שוחטים עליו.

שואלת הגמרא: אִי טָבִיל – אם המשנה מדברת דווקא באופן שטבל, מַאי קָא מַשְׁמַע לָן – איזה חידוש השמיעתנו המשנה בזה. משיבה הגמרא: הָא קָא מַשְׁמַע לָן – דבר זה השמיעתנו המשנה, דְּאַף עַל גַּב דְּמְחוּסַּר הוא הַעֶרֶב הַשֶּׁמֶשׁ, שאינו טהור עד הערב, והיה אפשר לומר שלא ישחטו עבורו, כיון שנחשב כמחוסר מעשה, קָא מַשְׁמַע לָן – השמיעתנו המשנה, שאין זה נחשב כמחוסר מעשה, כיון דְּשֶׁמֶשׁ מְמַילָּא עֲרֶבָא – שהשמש מעצמה היא שוקעת, ואינו צריך לעשות מעשה כדי להיטהר.

ומוכיחה הגמרא כפירוש זה: הָכִי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא שהמשנה מדברת רק בזב שטבל כבר, שכן מוכח מִדְּקָתָנֵי – ממה שנאמר בְּסֵיפָא של המשנה, שזב שׁרָאָה שָׁלֹשׁ רְאִיּוֹת, שצריך להביא קרבנות ביום השמיני, שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, וְאִי אָמְרַתְּ בְּשֶׁלָּמָא – ומובנת המשנה אם תאמר שמה ששנינו ברישא שזָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי, אין זה אלא לאחר דְּטָבִיל, שאז מובן מדוע אִיצְטְרִיךְ [–הוצרכה] המשנה להשמיענו בסיפא, שזב שראה שלש ראיות שוחטים עליו בשמיני, דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא – שהיה עולה בדעתך לומר, שמה ששוחטים על זב שׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת בַּשְּׁבִיעִי, הוּא משום דְּלֹא – שאינו מְחוּסַּר מַעֲשֶׂה כדי להתירו לאכול בקדשים, שהרי אינו מחוסר אלא הערב שמש, והשמש מעצמה היא שוקעת, אֲבָל זב שׁרָאָה שָׁלֹשׁ ראיות בַּשְּׁמִינִי, דְּמְחוּסַּר מַעֲשֶׂה הוא, שהרי מְחוּסַּר כַּפָּרָה הוא, שצריך להקריב את קרבנותיו, לֹא – אי אפשר לשחוט עבורו, קָא מַשְׁמַע לָן – השמיעתנו המשנה דְּאַף עַל גַּב דְּמְחוּסַּר כַּפָּרָה הוא, שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עֲלֵיהּ [–עליו], כיון

המשך בעמוד קנו

שמסר את קרבנותיו לבית דין של כהנים, כמבואר לעיל. **אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ** – אם תאמר, שמה שאמרה המשנה שזב שָׁרְאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שחוטים עליו **בַּשַּׁבְּיעִי**, מדובר אף **דְּלָא טָבִיל** – כשלא טבל קודם לכן, ואף על פי כן שוחטים עליו, אם כן יקשה, מה ששנינו בסיפא שזב שָׁרְאָה שָׁלֹשׁ ראיות ששוחטים עליו **בַּשְּׁמִינִי**, לָמָּה לִי – למה הוצרכה המשנה להשמיענו דין זה, **הַשְׁתָּא** – הרי מעתה יֵשׁ לוֹמַר, שאם זב שָׁרְאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת **בַּשַּׁבְּיעִי**, אף **דְּלָא טָבִיל**, **דְּטָמֵא מֵעַלְיָא** [–גמור] **הוּא**, **שָׁחֲטִינַן וְזָרְקִינַן עֲלָיְיהוּ** – שוחטים וזורקים עליו, זב שָׁרְאָה שָׁלֹשׁ ראיות, כשחל ערב הפסח **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי**, **דְּטָבִיל לֵיהּ** – שכבר טבל מאתמול **בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי**, **דְּקָלִישָׁא** – שנחלשה הטומאה שלו, **לֹא כָּל שֶׁכֵּן** הוא **דְּשָׁחֲטִינַן וְזָרְקִינַן עֲלָיְיהוּ** – ששוחטים וזורקים עליו, ולמה הוצרכה המשנה להשמיענו דין זה, **אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּהּ** – אלא ודאי מוכח מכאן, שמה ששנינו שזב שָׁרְאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת **בַּשַּׁבְּיעִי דְּשָׁחֲטִינַן עֲלָיְיהוּ** – ששוחטים עליו, אין זה אלא באופן **דְּטָבִיל** – שכבר טבל.

דוחה הגמרא: **לֹא** – אין זו ראיה, **לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ** – יכול אני לומר לך, שמה ששנינו שזב שראה שתי ראיות שוחטים עליו בשביעי מדובר אף בזב **דְּלָא טָבִיל**, **וְאִיצְטְרִיךְ** – ואף על פי כן הוצרכה המשנה להשמיענו שזב שראה שלש ראיות שוחטים עליו בשמיני, משום **דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא** – שהיה עולה בדעתך לומר, שהטעם שזב שראה שתי ראיות שוחטים עליו **בַּשַּׁבְּיעִי הוּא** משום **דְּכִבְיוּ לְתַקֹּן** ולהכשיר את עצמו שיוכל לאכול את הפסח בערב, שיכול הוא לטבול ולהיטהר, **אֲבָל** זב שראה שלש ראיות **בַּשְּׁמִינִי**, אי אפשר לשחוט עבורו, משום **דְּאֵין** זה **בָּדְיוֹ לְהַקְרִיב** את הקָרְבָּן מאחר שמסרו ביד הכהנים, **וְאֵימָא** – ויש לחשוש ולומר שמא **פָּשֵׁעַ בֵּיהּ** – יפשעו הכֹּהֲנִים בקרבנו, ולא יקריבוהו, **קָא מַשְׁמַע לָן** – והשמיעתנו המשנה, שאין לחשוש לכך, שכיון שמסר את קרבנותיו לבית דין של כהנים, אין לחוש שלא יקריבום, **וּכְדַרַב** שְׁמַעְיָה שאמר שחזקה היא שאין הכהנים עומדים מהעזרה עד שמסיימים להקריב את כל הקרבנות של מחוסרי כפרה.

שנינו במשנה: **וְהַנָּבָה שׁוֹחֲטִין וכו'** עליה בשמיני. הגמרא מביאה בריייתא בענין זה: **תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב אָדָא בַּר אַהֲבָה** – שנה אחד החכמים [שהיה רגיל לשנות בריייתות] לפני רב אדא בר אהבה, **וְהַנָּבָה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשַּׁבְּיעִי שֶׁלָּהּ**. **אָמַר לֵיהּ** – הקשה לו רב אדא בר אהבה לאותו חכם, **וְכָא בַּשַּׁבְּיעִי שֶׁלָּהּ מִי חָזֵיָא** – האם היא ראויה לשחוט עבורה, **וְהָרִי אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר** – לעולא שסובר ששוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ, הָנֵי מִילֵּי – דין זה אינו אלא בְּטָמֵא שֶׁרֶץ, **דַּחֲזִי לְאוֹרְתָא** – שראוי הוא לאכול מהפסח בערב, אבל זב שראה שתי ראיות, כשחל ערב הפסח **בַּיּוֹם** השביעי, **דְּטָבִיל לֵיהּ** – שכבר טבל מאתמול **בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי**, **דְּקָלִישָׁא** – שנחלשה הטומאה שלו, **לֹא כָּל שֶׁכֵּן** הוא **דְּשָׁחֲטִינַן וְזָרְקִינַן עֲלָיְיהוּ** – ששוחטים וזורקים עליו, ולמה הוצרכה המשנה להשמיענו דין זה, **אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּהּ** – אלא ודאי מוכח מכאן, שמה ששנינו שזב שָׁרְאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת **בַּשַּׁבְּיעִי דְּשָׁחֲטִינַן עֲלָיְיהוּ** – ששוחטים עליו, אין זה אלא באופן **דְּטָבִיל** – שכבר טבל.

דוחה הגמרא: **לֹא** – אין זו ראיה, **לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ** – יכול אני לומר לך, שמה ששנינו שזב שראה שתי ראיות שוחטים עליו בשביעי מדובר אף בזב **דְּלָא טָבִיל**, **וְאִיצְטְרִיךְ** – ואף על פי כן הוצרכה המשנה להשמיענו שזב שראה שלש ראיות שוחטים עליו בשמיני, משום **דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא** – שהיה עולה בדעתך לומר, שהטעם שזב שראה שתי ראיות שוחטים עליו **בַּשַּׁבְּיעִי הוּא** משום **דְּכִבְיוּ לְתַקֹּן** ולהכשיר את עצמו שיוכל לאכול את הפסח בערב, שיכול הוא לטבול ולהיטהר, **אֲבָל** זב שראה שלש ראיות **בַּשְּׁמִינִי**, אי אפשר לשחוט עבורו, משום **דְּאֵין** זה **בָּדְיוֹ לְהַקְרִיב** את הקָרְבָּן מאחר שמסרו ביד הכהנים, **וְאֵימָא** – ויש לחשוש ולומר שמא **פָּשֵׁעַ בֵּיהּ** – יפשעו הכֹּהֲנִים בקרבנו, ולא יקריבוהו, **קָא מַשְׁמַע לָן** – והשמיעתנו המשנה, שאין לחשוש לכך, שכיון שמסר את קרבנותיו לבית דין של כהנים, אין לחוש שלא יקריבום, **וּכְדַרַב** שְׁמַעְיָה שאמר שחזקה היא שאין הכהנים עומדים מהעזרה עד שמסיימים להקריב את כל הקרבנות של מחוסרי כפרה.

שנינו במשנה: **וְהַנָּבָה שׁוֹחֲטִין וכו'** עליה בשמיני. הגמרא מביאה בריייתא בענין זה: **תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב אָדָא בַּר אַהֲבָה** – שנה אחד החכמים [שהיה רגיל לשנות בריייתות] לפני רב אדא בר אהבה, **וְהַנָּבָה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשַּׁבְּיעִי שֶׁלָּהּ**. **אָמַר לֵיהּ** – הקשה לו רב אדא בר אהבה לאותו חכם, **וְכָא בַּשַּׁבְּיעִי שֶׁלָּהּ מִי חָזֵיָא** – האם היא ראויה לשחוט עבורה, **וְהָרִי אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר** – לעולא שסובר ששוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ, הָנֵי מִילֵּי – דין זה אינו אלא בְּטָמֵא שֶׁרֶץ, **דַּחֲזִי לְאוֹרְתָא** – שראוי הוא לאכול מהפסח בערב, אבל הָא [–זבה זו] הרי **עַד לְמָחָר דְּמֵיטְיָא כַּפָּרָה** – שמביאה את קרבנותיה **לֹא חָזֵיָא** – אינה ראויה לאכול בקדשים, ומאחר שאינה ראויה לאכול מהפסח בערב בודאי אי אפשר לשחוט עבורה ביום השביעי. אלא **אֵימָא** – יש לך לשנות ולומר בדברי הברייתא, שזבה שוחטים עליה **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי**, מכיון שראויה לאכול מהפסח בערב.

מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא** – הלא פשוט הוא דין זה, ולמה הוצרכה הברייתא להשמיענו. משיבה הגמרא: חידוש יש בזה, **דְּמַהוּ דְּתֵיתֵי** – שמא תאמר **בֵּיזָן דְּזבה בשמיני שלה עדיין מַכַּפֶּרֶת** – מחוסרת **כַּפָּרָה** היא, שצריכה להקריב את קרבנותיה, **לֹא** יקריבו עבורה, כיון שמחוסרת מעשה היא, **קָא מַשְׁמַע לָן** – משמיעתנו הברייתא שאף שהיא מחוסרת מעשה שוחטין עליה, והיינו באופן שמסרה את קרבנותיה לבית דין של כהנים, שאז אין לחשוש שמא יפשעו הכהנים ולא יקריבו את הקרבנות, **וּכְדַרַב שְׁמַעְיָה**, שאמר שחזקה היא שודאי יקריבו הכהנים את קרבנותיה.

רבינא הביא את הברייתא באופן אחר: **רַבִינָא אָמַר, נָדָה תָּנָא קַמֵּיהּ** – הברייתא ששנה אותו חכם לפני רב אדא בר אהבה, לא דיברה בזבה, אלא בנדה, וכך שנאה: **וְהַנָּדָה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשַּׁבְּיעִי. אָמַר לֵיהּ, נָדָה בַּשַּׁבְּיעִי** לטומאתה **מִי חָזְיָא** – האם היא ראויה להקריב עבורה, **וְהָרִי אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר** – לעולא שסובר ששוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ, אין זה אלא בטמא שרץ **דַּחֲזִי לְאוֹרְתָא** – שראוי הוא לאכול קדשים בערב, אבל הנדה ביום השביעי אינה ראויה לאכול את הקדשים בערב, שכן **נָדָה לְאוֹרְתָא דְּשַׁבְּיעִי הוּא דְּטָבְלָה** – אינה טובלת עד הלילה שאחר היום השביעי, **וְעַד שְׁמִינִי דַּעֲבְדָה הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ לֹא חָזְיָא** – וכיון שטובלת ביום השמיני נמצא שאינה ראויה לאכול בקדשים עד הערב שלאחר יום השמיני. **אֶלָּא אֵימָא** – יש לך לשנות ולומר בברייתא, שהנדה שוחטין עליה **בַּשְּׁמִינִי**.

שואלת הגמרא: **פְּשִׁיטָא** – הלא פשוט הוא דין זה ולמה הוצרכה הברייתא להשמיעו, הלא, **הַשְׁתָּא** [–מעתה] יש לומר, **וּמַה זָּבָה דְּמִיחַסְּרָא כַּפָּרָה**, שצריכה להביא קרבנות כדי להתירה בקדשים, מבואר במשנה **שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עָלֶיהָ בַּשְּׁמִינִי, נָדָה דְּלָא מִיחַסְּרָא כַּפָּרָה** – שאינה צריכה להביא קרבנות להתירה לאכול בקדשים, **צְרִיכָה לְמֵימַר** – צריך לומר **דְּשָׁחֲטִינַן וְזָרְקִינַן עֲלָהּ** – ששוחטים וזורקים את הדם עבורה. משיבה הגמרא: **נָדָה אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ** – בודאי הוצרכה הברייתא להשמיענו את הדין בנדה, **וְהָא קָא מַשְׁמַע לָן** – ודבר זה השמיעתנו הברייתא, שרק **בַּשְּׁמִינִי אִין** – אפשר לשחוט עבורה, אבל **בַּשַּׁבְּיעִי לֹא** – אי אפשר לשחוט עבורה, ובאה הברייתא להשמיענו שנדה אינה יכולה לטבול ביום השביעי, ומשום כך לא תהא ראויה לאכול את הפסח, **כְּדַרַבִּנָאי, כָּל חַיָּבֵי טְבִילוֹת** – כל הטמאים שצריכים לטבול כדי להיטהר, **טְבִילָתָן** היא **בְּיוֹם** האחרון לטומאתם, ואינם צריכים להמתין מלטבול עד שישלמו ימי טומאתם, חוץ מִנָּדָה **וְיוֹלֶדֶת שטְּבִילָתָן** היא **בַּלַּיְלָה** אחר שנשלמו ימי טומאתם. ומביאה הגמרא בריייתא שמבארת את המקור לדין זה: **דְּתַנְיָא, יָכוֹל** היית לומר, **שתְּהֵא** נדה **טוֹבֶלֶת מִבְּעוֹד יוֹם** – קודם שנשלם היום השביעי לטומאתה, **תַּלְמוּד לוֹמַר** לגבי נדה (ויקרא טו יט) **'שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ'**, **ותיבת 'תהיה' מיותרת היא**, ובאה ללמדינו **שתְּהֵא הנדה בְּנִדָּתָהּ כָּל שִׁבְעָה**, כלומר שאינה יכולה לטבול קודם שיעבור היום השביעי לטומאתה. **וְיוֹלֶדֶת** גם כן אינה טובלת אלא בלילה, כיון **דְּאִיתְקַשׁ** – שהוקשה **לְנִדָּה** בכל דיניה, שנאמר ביולדת (ויקרא יב ב) **'כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא'**, שתהיה היולדת טמאה שבעה ימים כימי טומאת נדה.

משנה

המשנה דנה האם שוחטים את הפסח עבור מי שיש לחשוש שלא יוכל לאכול את הפסח בערב: **הָאוֹנֵן** – מי שמת אחד מקרוביו, כל זמן שלא נקבר המת, שיש חשש שיטמא למתו, ולא יוכל לאכול את הפסח בערב,